

REPUBLICA MOLDOVA

Raionul Rezina

Primăria Comunei Peciște

PLAN LOCAL DE ACȚIUNI

Comuna Peciște, Raionul Rezina

Perioada de implementare: 2025 – 2030

Elaborat de:

Echipa tehnică AO Oikumena,

în colaborare cu Echipa Primăriei Comunei Peciște

Aprobat de:

Consiliul Local Peciște

Hotărârea nr. ____ / ____ _____ 2025

PLAN LOCAL DE ACȚIUNI

Comuna Peciște, Raionul Rezina

Notă: Planul Local de Acțiuni pentru comuna Peciște poate fi adaptat și revizuit în funcție de datele actualizate, de contextul socio-economic și de evoluția legislației, asigurându-se astfel o abordare flexibilă și sustenabilă a dezvoltării.

PREFAȚĂ

Peciște este un sat din raionul Rezina, Republica Moldova, singura localitate a comunei omonime.

Prezentul document urmărește să ofere un cadru strategic pentru dezvoltarea durabilă a comunei Peciște din raionul Rezina. Pornind de la analiza resurselor naturale, a contextului socio-economic și a infrastructurii existente, Planul Local de Acțiuni (PLA) propune măsuri concrete pentru îmbunătățirea condițiilor de viață și pentru atingerea obiectivelor de neutralitate a degradării terenurilor (LDN). Documentul se adresează autorităților publice locale, organizațiilor nonguvernamentale, investitorilor și membrilor comunității, în vederea unei planificări integrate și participative.

ACRONIME & ABREVIERI

- **ADMA** – Agenția pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii
- **AIPA** – Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură
- **BERD** – Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
- **EE** – Eficiență energetică
- **FAO** – Food and Agriculture Organization (Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură)
- **FEN** – Fondul Ecologic Național
- **GEFF** – Programul de Finanțare a Economiei Verzi
- **GIS** – Geographic Information System (Sistem Informațional Geografic)
- **GIZ** – Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (Agenția Germană pentru Cooperare Internațională)
- **IFAD** – Fondul Internațional pentru Dezvoltare Agricolă
- **IPCC** – Intergovernmental Panel on Climate Change (Grupul Interguvernamental privind Schimbările Climatice)
- **LCC** – Land Capability Classification (Clasificarea capacității terenurilor)
- **LDN** – Land Degradation Neutrality (Neutralitatea degradării terenurilor)
- **MAC-P** – Agricultura Competitivă în Moldova
- **MAME** – Proiectul Modernizarea Tehnicii și Echipamentului Agricol
- **MDT** – Managementul Durabil al Terenurilor
- **ONG** – Organizație non-guvernamentală
- **PDSISM** – Programul Dezvoltării Sistemului de Irigare la Scară Mică

- **PFP** – Perdele Forestiere de Protecție
- **PNDR** – Programul Național de Dezvoltare Rurală
- **PNERP** – Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor
- **PNUD** – Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare
- **SDG** – Sustainable Development Goals (Obiective de Dezvoltare Durabilă)
- **TRTP** – Programul „Îmbunătățirea Capacităților pentru Transformarea Zonei Rurale”
- **UCIP IFAD** – Unitatea Consolidată pentru Implementarea Programelor IFAD
- **UE** – Uniunea Europeană

LISTĂ TABELE

1. **Tabelul din secțiunea 4.2. "Măsuri propuse, rezultate preconizate, indicatori de monitorizare și evaluare, instituții responsabile, surse de finanțare"**

LISTĂ FIGURI

1. **Harta „Sub-tipuri de sol”**
2. **Harta „Conținutul de nisip (0-5 cm)”**
3. **Harta „Conținutul de praf (0-5 cm)”**
4. **Harta „Conținutul de argilă (0-5 cm)”**
5. **Harta „Stocuri de carbon (0-30 cm)”**
6. **Ponderea categoriilor de utilizare a terenurilor**
7. **Harta „Acoperirea terenurilor”**
8. **Harta „Eroziunea solului”**
9. **Plan – schiță a PFP-urilor din perimetrul comunei**

CUPRINS

PREFAȚĂ	1
ACRONIME & ABREVIERI	1
LISTĂ TABELE	2
LISTĂ FIGURI	2
CUPRINS	3
1. INTRODUCERE	4
2. SITUAȚIA ACTUALĂ	4
2.1. Relieful, clima și apele	4
2.2. Resursele naturale	5
2.2.1. Solurile	5
2.2.2. Fond forestier.....	7
2.2.3. Resurse minerale.....	7
2.2.4. Resurse energetice.....	7
2.3. Acoperirea și utilizarea terenurilor	7
2.4. Populația, așezările și infrastructura	9
2.5. Protecția mediului	10
2.5.1. Managementul deșeurilor	10
2.5.2. Biodiversitatea	10
2.5.3. Perdele Forestiere de Protecție (PFP)	10
2.6. Hazarduri naturale	13
2.6.1. Eroziunea solului.....	13
3. OPORTUNITĂȚI ȘI CONSTRÂNGERI	15
3.1. Oportunități de dezvoltare.....	15
3.2. Constrângeri de dezvoltare.....	15
3.3. Scenarii de dezvoltare	15
3.3.1. Scenariul 1: Dezvoltare agricolă intensivă	15
3.3.2. Scenariul 2: Dezvoltare ecologică și turistică	16
3.3.3. Scenariul 3: Dezvoltare mixtă (agricultură sustenabilă și modernizarea infrastructurii)	16
4. OPȚIUNI DE DEZVOLTARE	16
4.1. Pretabilitatea unor culturi agricole și scheme de rotație a culturilor	16
4.2. Măsuri propuse, rezultate preconizate, indicatori de monitorizare și evaluare, instituții responsabile, surse de finanțare	17
5. COMUNICARE ȘI SENSIBILIZARE	26
5.1. Obiectivele strategiei de comunicare	26
5.2. Mesaje-cheie.....	27
5.3. Public-țintă	28
5.4. Canale de comunicare.....	29
5.5. Activități propuse.....	31
6. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI	33
BIBLIOGRAFIE	33
ANEXE	33

1. INTRODUCERE

Comuna Peciște, situată în raionul Rezina, se remarcă printr-o varietate de resurse naturale și prin apropierea față de râul Nistru, care influențează atât microclimatul, cât și activitățile economice. Acest Plan Local de Acțiuni are rolul de a sprijini autoritățile locale, investitorii și locuitorii în procesul de luare a deciziilor, bazate pe principii de dezvoltare sustenabilă.

Obiective specifice:

- Evaluarea condițiilor fizico-geografice, socio-economice și de mediu ale comunei Peciște;
- Identificarea provocărilor și oportunităților de dezvoltare locală;
- Propunerea unor măsuri practice pentru conservarea resurselor naturale și creșterea competitivității economice;
- Stabilirea unui cadru de cooperare între autoritățile locale, comunitate și potențiali investitori.

2. SITUAȚIA ACTUALĂ

2.1. Relieful, clima și apele

Relieful. Comuna Peciște se află într-o zonă colinară, cu altitudinea minimă 194,4 m, maximă 349,6 m (amplitudine altitudinală ~155,2 m). Panta medie a terenului este de ~5,4°, cu porțiuni mai abrupte (panta maximă ~21,4°). Expoziția medie a versanților este de ~156,8° (sud-estică). Relieful comunei este domol, dominat de dealuri cu versanți blânzi. Relieful prezintă pante medii de aproximativ 9%, versanții fiind orientați în special spre sud-est, ceea ce favorizează un risc moderat de eroziune în absența lucrărilor de conservare a solului. În dealurile inferioare cu soluri mai fertile se practică o agricultură diversificată (cereale și legume), iar terasele și pantele mai abrupte sunt utilizate pentru pășunat și culturi perene (vite și livezi). Din punct de vedere morfometric, comuna are o altitudine medie situată în jur de 272 m și o amplitudine a reliefului de ~155 m, indicând un peisaj relativ variat, cu văi și podișuri domoale. În aceste condiții, aplicarea unor practici agricole durabile – cum ar fi lucrările antierozionale și conservarea benzilor de vegetație – este esențială pentru menținerea fertilității solului și prevenirea degradării versanților.

Clima. Localitatea are un climat temperat-continental, cu ierni reci (-0,95°C, min. -22°C) și veri călduroase (peste 21°C, max. 36°C). Primăverile și toamnele au temperaturi medii între 10-11°C. Precipitațiile medii iarna sunt de 138 mm, iar anual variază între 480-590 mm, cu minime sub 440 mm în anii secetoși și maxime de peste 640 mm în anii ploioși. În viitorul apropiat, temperaturile vor crește cu 1,5-2°C, iar precipitațiile vor deveni mai neregulate.

Surse de apă. Comuna nu beneficiază de mari resurse de apă. De pe teritoriul ei începe r. Cogâlnic cu afluenții săi provizorii. Comuna dispune doar de 6 iazuri mici, utilizate pentru irigații și pescuit. Suprafața totală ocupată de lacuri este 5 ha. De asemenea, rezervele subterane de apă pot fi utilizate pentru consumul domestic, dar calitatea lor variază în funcție de adâncime și locație. Este necesară implementarea unor sisteme de filtrare și monitorizare pentru a asigura siguranța apei potabile. Din cauza creșterii evaporării (cca 0,9 m³ de pe fiecare m² de apă) în viitorul apropiat resursele de apă se vor micșora.

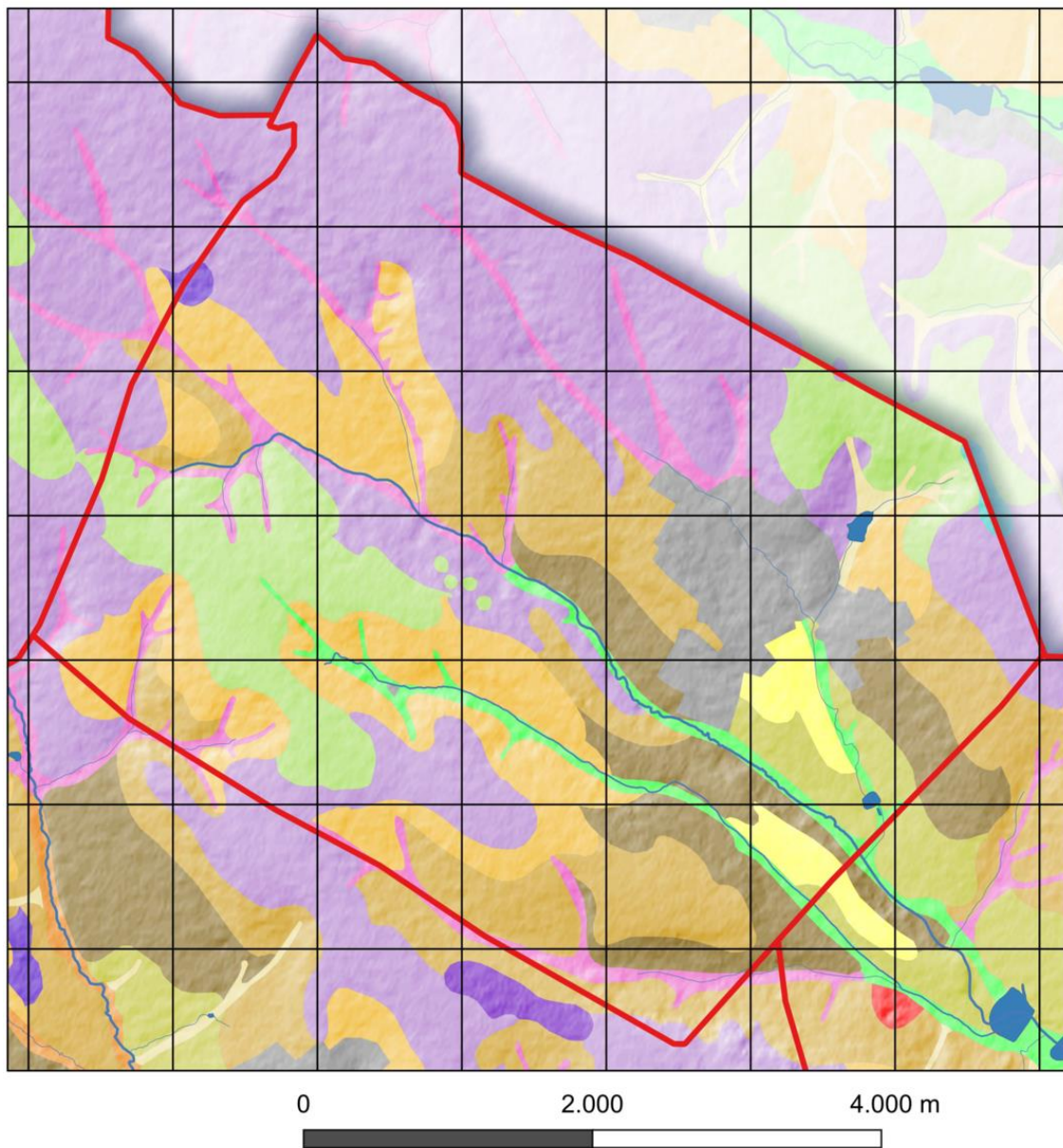
2.2. Resursele naturale

2.2.1. Solurile

Solurile sunt preponderent cernoziomuri, care acoperă cea mai mare parte a terenurilor, iar solurile cenușii molice se regăsesc pe suprafețe mai mici în zonele împădurite.

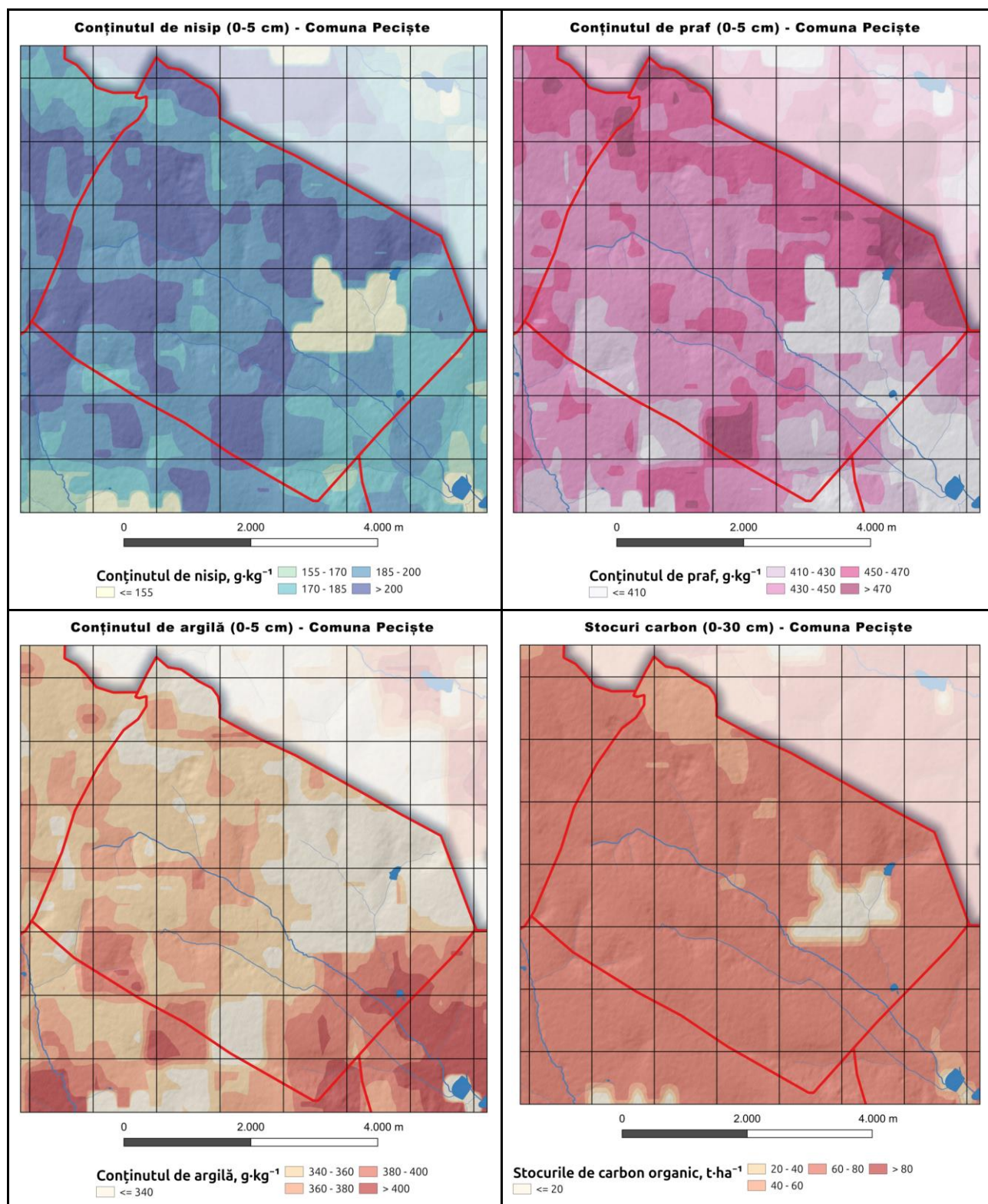
Pe suprafețe extinse predomină cernoziomurile, care asigură o fertilitate ridicată și permit practicarea agriculturii intensive (cereale, floarea-soarelui, sfeclă de zahăr). O parte din suprafețe prezintă riscuri de eroziune dacă sunt cultivate fără măsuri de protecție (rotația culturilor, benzi de protecție).

Sub-tipuri de sol - Comuna Peciște

Sub-tipuri de sol		
Cernoziom argiloiluvial	Cernoziom tipic	Sol cernizuomoid tipic
Cernoziom carbonatic	Sol aluvial molice	Sol cernoziomoid levigat
Cernoziom levigat	Sol cenușiu molice	Sol deluvial ocric
Cernoziom obișnuit	Sol cenușiu tipic	
	Sol cenușiu vertic	

Solurile din această comună au o textură luto-argilooasă, cu circa 35% argilă, 45% praf (silt) și 20% nisip. Proporția ușor mai mare de nisip asigură un drenaj mai rapid și o încălzire timpurie a solului primăvara, însă acesta poate pierde umezeala mai repede în condiții de secetă. Conținutul de carbon organic este ridicat (~6.7%), indicând un nivel bogat de materie organică ce se traduce printr-o fertilitate naturală sporită. În anii secetoși, irigarea suplimentară poate susține menținerea recoltelor, iar practicile de conservare a umidității (mulcire, incorporarea resturilor organice) contribuie la protejarea apei în sol.

Conținutul mediu de carbon organic în stratul 0–5 cm este 42.7 g/kg, scăzând la 21.9 g/kg în stratul 5–15 cm și la 18.5 g/kg în stratul 15–30 cm. La adâncimi mai mari, conținutul continuă să descrească: 16.1 g/kg la 30–60 cm, 9.6 g/kg la 60–100 cm și 6.9 g/kg în stratul 100–200 cm. Stocul total de carbon organic până la 30 cm adâncime este de ~64.1 t/ha. Diferența dintre straturile superficiale și cele profunde este foarte pronunțată, conținutul de carbon scăzând de peste 6 ori de la suprafață la 2 m.

Pentru o evaluare științifică a stării terenurilor, au fost supuse **expertizei pedologice** un total de **1.995 hectare**, ceea ce reprezintă peste 73% din suprafața totală a localității. Media ponderată a bonității terenurilor analizate este de **73 de puncte**, ceea ce reflectă un sol cu **potențial productiv ridicat**, favorabil pentru agricultură.

2.2.2. Fond forestier

Comuna dispune de suprafețe forestiere relativ limitate, situate în special pe pantele mai abrupte și în apropierea cursurilor de apă. Conservarea și extinderea acestor zone forestiere contribuie la menținerea biodiversității și la stabilitatea solului. Fondul forestier are o pondere importantă în structura teritoriului, însumând **474,57 hectare**, din care **406,07 hectare** se află în **proprietatea publică a statului**, iar **68,5 hectare** aparțin **proprietății publice a UAT**. Din această suprafață, **17,92 hectare** sunt ocupate de **fâșii forestiere de protecție**, situate exclusiv în proprietatea UAT. De asemenea, pe teritoriul localității se înregistrează **57,5 hectare de terenuri afectate de râpi, alunecări de teren și procese de eroziune**, ceea ce indică o fragilitate accentuată a peisajului geomorfologic local.

2.2.3. Resurse minerale

În zona Rezina există cariere de piatră, nisip sau argilă, însă pe teritoriul comunei Peciște exploatarea sunt, de regulă, limitate și se desfășoară la scară redusă, în scopuri locale (construcții, amenajări).

2.2.4. Resurse energetice

Deși nu există rezerve semnificative de combustibili fosili, potențialul pentru energie solară și eoliană poate fi valorificat, mai ales în zonele cu expunere solară și curenți de aer constanți.

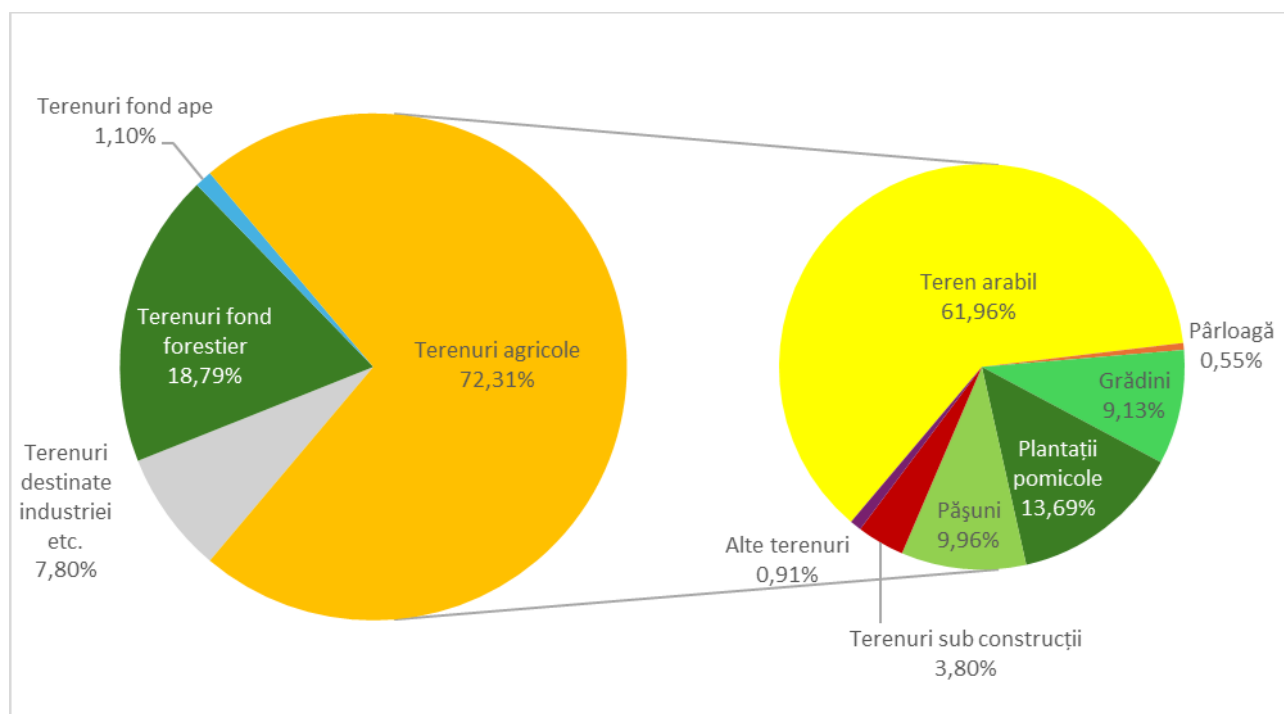
2.3. Acoperirea și utilizarea terenurilor

Satul **Peciște**, situat în raionul **Rezina**, dispune de un teritoriu agricol și forestier extins, cu o suprafață totală de **2.716 hectare**. Din această suprafață, **1.412,76 hectare** sunt ocupate de **terenuri arabile**, iar **195,63 hectare** de **pășuni**. Împreună, acestea formează un total de **1.608,39 hectare de terenuri agricole**, reflectând caracterul predominant agrar al localității.

Comuna Peciște prezintă o structură echilibrată a utilizării terenurilor, în care agricultura domină, dar este susținută de o prezență semnificativă a fondului forestier. Terenurile agricole însumează 72,31% din suprafața totală, indicând un profil rural consolidat, cu

orientare clară spre valorificarea resurselor de sol. În cadrul acestui segment, terenurile arabile constituie principala categorie (61,96%), fiind utilizate intens pentru producția vegetală. Se remarcă, însă, și o pondere importantă de plantații pomicole (13,69%) — una dintre cele mai ridicate cote în comparație cu alte localități — ceea ce sugerează o specializare regională în pomicultură. Totodată, sunt prezente și grădini (9,13%) și pășuni (9,06%), ceea ce completează un peisaj agricol variat. Pârloagele, în schimb, sunt aproape inexistente (0,55%), semn că suprafețele sunt folosite intensiv, fără a fi lăsate temporar în repaus. Terenurile sub construcții (3,80%) reflectă dezvoltarea locuințelor și a infrastructurii sociale.

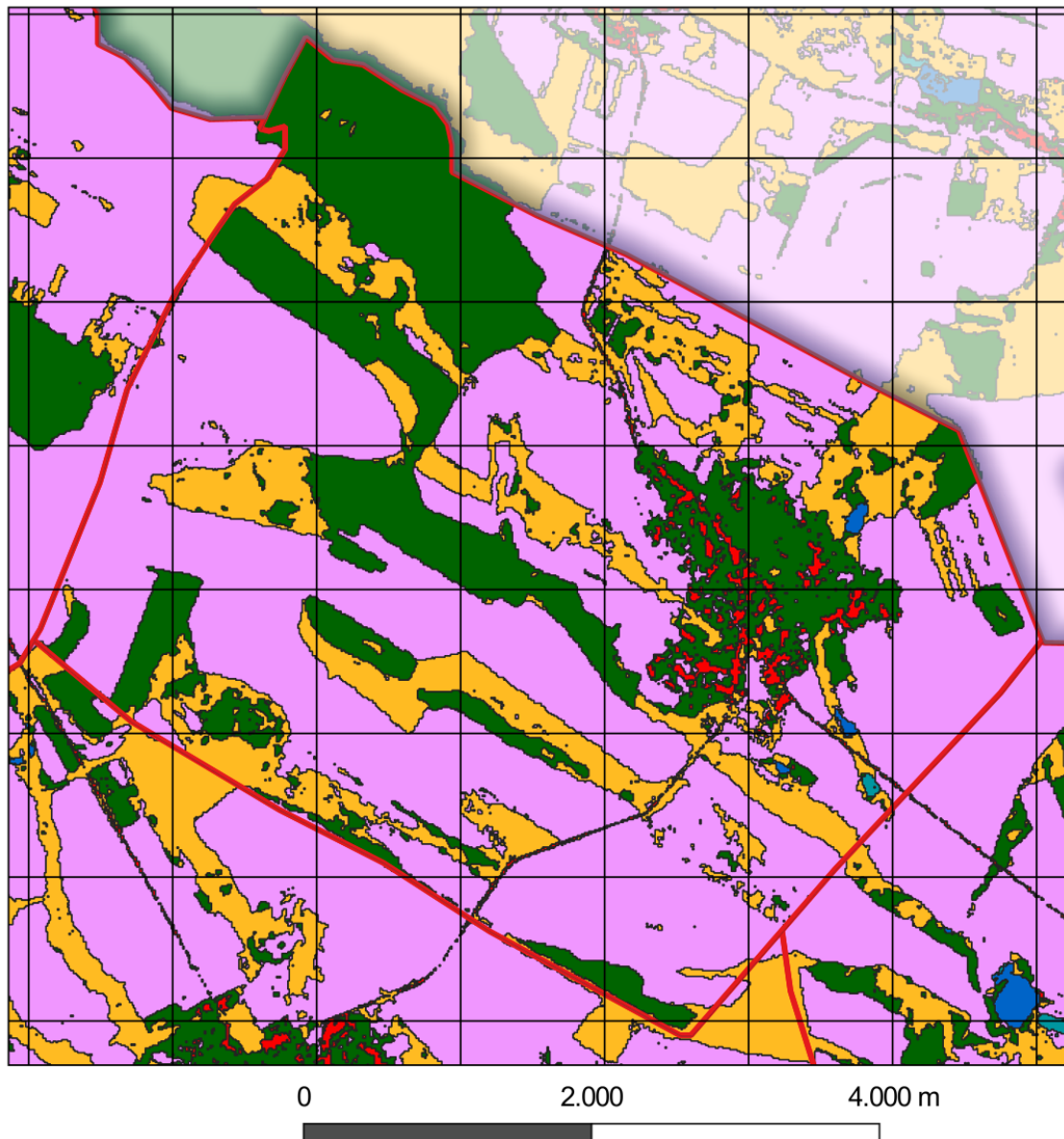
Ponderea categoriilor de utilizare a terenurilor

Un alt element definitoriu este fondul forestier, care ocupă 18,79% din teritoriu – o proporție importantă ce contribuie la menținerea stabilității climatice și ecologice a zonei. În plan economic, terenurile destinate industriei și altor obiective economice acoperă 7,80%, indicând o infrastructură modestă dar activă.

Terenurile din fondul apelor (1,10%) au rol în reglarea regimului hidrografic local. În plus, există și alte terenuri (0,91%) fără o utilizare clar definită, posibil zone în tranziție sau terenuri temporar inactive.

Acoperirea terenurilor - Comuna Peciște

Categoriile de terenuri		
Vegetație arboricolă	Terenuri agricole	Bazine acvatice permanente
Pajiști	Terenuri construite	Zone umede înnierbate
	Teren gol/vegetație rară	

2.4. Populația, așezările și infrastructura

Populația. Populația a înregistrat un declin constant, scăzând de la 1914 locuitori în 2004 la 1689 de locuitori în 2014, conform datelor celor două recensăminte. Până în 2024, numărul locuitorilor a continuat să scadă, ajungând la 1320, acest fenomen fiind influențat de migrația populației spre centre urbane și de scăderea natalității în mediul rural. Populația este caracterizată printr-o structură demografică îmbătrânită, ca urmare a migrației tinerilor spre orașe sau în străinătate. Principala ocupație rămâne agricultura, cu accent pe ferme de familie și gospodării individuale.

Așezările. Satele din comună păstrează specificul arhitecturii rurale moldovenești, cu case pe un nivel și curți largi. În ultimii ani, s-au construit și locuințe moderne, semn al creșterii interesului pentru îmbunătățirea condițiilor de trai.

Infrastructura.

- **Drumuri:** Cele principale sunt parțial asfaltate, restul fiind drumuri pietruite. Modernizarea acestora este prioritară pentru a îmbunătăți accesul la piețe și servicii publice.
- **Servicii de apă și canalizare:** Doar o parte a gospodăriilor este racordată la rețele centralizate. Apa potabilă provine frecvent din fântâni, iar canalizarea rămâne limitată.
- **Energie și telecomunicații:** Alimentarea cu energie electrică este stabilă, însă pot apărea întreruperi izolate în sezonul rece. Internetul și telefonul mobilă au cunoscut o extindere semnificativă, însă persistă zone cu semnal slab.

2.5. Protecția mediului

2.5.1. Managementul deșeurilor

Sistemul local de colectare a deșeurilor este parțial și necesită extindere, precum și soluții de reciclare și compostare. Depozitățile necontrolate rămân o problemă frecventă.

2.5.2. Biodiversitatea

Dată fiind proximitatea râului Nistru și existența unor zone împădurite, există habitate pentru flora și fauna locală, însă intensificarea agriculturii și tăierile de lemn pot afecta negativ biodiversitatea. În acest context, perdelele forestiere de protecție joacă un rol esențial în menținerea conectivității ecologice și a habitatelor pentru speciile locale. Acestea contribuie nu doar la stabilizarea solului, ci și la susținerea biodiversității în peisajele agricole.

2.5.3. Perdele Forestiere de Protecție (PFP)

Rețeaua de **perdele forestiere de protecție** din satul Peciște cuprinde **13 unități**, însumând o **suprafață totală de 23,72 hectare**. Acestea au fost plantate în diferite perioade și variază ca structură, densitate și eficiență funcțională. Lățimea perdelelor variază între **8 și 22 de metri**, iar organizarea pe rânduri este diversificată: **3 perdele au un singur rând, 8 perdele sunt alcătuite din două rânduri, una are trei rânduri, iar una este nefuncțională**, compusă exclusiv din **măceș** la vârsta de 10 ani, cu un efect protector redus.

Speciile arborescente dominante includ **nucul, salcia albă, cireșul, stejarul**, precum și diverse tari autohtone, cu o adaptabilitate ridicată la condițiile edafice și climatice locale. Vârsta arborilor variază între **10 și 50 de ani**, cu o preponderență a fâșiilor de **30 de ani** (5 unități), ceea ce oferă o bună stabilitate ecologică și un efect protector considerabil.

Din punct de vedere al stării funcționale:

- **10 fâșii forestiere** sunt considerate **funcționale** și eficiente în protecția terenurilor agricole;
- **1 fâșie** are **funcționalitate scăzută**, necesitând intervenții de restaurare;
- **1 fâșie** este **nefuncțională**, necesitând reconstrucție completă.

În ceea ce privește starea de sănătate a vegetației:

- **9 fâșii** prezintă **grad redus de uscare**, fără amenințări majore,
- **3 fâșii** nu prezintă **niciun semn de uscare**,
- iar **una este compromisă integral**, necesitând reconstrucție.

Analiza stării de sănătate a celor 13 perdele forestiere din satul Peciște relevă un nivel relativ bun de întreținere, însă nu lipsit de provocări. Din totalul perdelelor:

- **7 fâșii forestiere** nu prezintă **semne de infestare sau degradare**, ceea ce indică o bună adaptare a speciilor utilizate la condițiile pedoclimatice locale;
- **4 fâșii forestiere** sunt afectate de un **grad redus de infestare**, estimat la **10% din suprafață** – în aceste cazuri, prezența arborilor cu uscare parțială sau semne de atac biologic necesită intervenții de igienă și rărituri selective;
- **1 fâșie forestieră** prezintă un **grad de infestare mai ridicat**, de **circa 20%**, ceea ce afectează semnificativ funcționalitatea sa și justifică lucrări de reconstrucție parțială sau completă.

Aceste date confirmă nevoia unui **program coerent de lucrări silvotehnice**, nu doar pentru menținerea funcționalității actuale, ci și pentru prevenirea extinderii proceselor de degradare către fâșiile vecine sau culturile agricole adiacente.

Prezența vegetației arbustive, precum **măceșul, porumbarul și păducelul**, contribuie la consolidarea structurii stratului inferior, oferind totodată o diversitate biologică valoroasă pentru ecosistemele agroforestiere.

Lucrări silvotehnice propuse pentru reabilitarea perdelelor forestiere din satul Peciște

În urma evaluării stării vegetației și a funcționalității perdelelor forestiere existente, au fost propuse o serie de **intervenții silvotehnice** care urmăresc să sporească eficiența acestor formațiuni în protejarea terenurilor agricole, conservarea solurilor și menținerea echilibrului ecologic:

- **Reconstrucția ecologică** este prevăzută în **două fâșii forestiere**, pe o **suprafață totală de 2,04 hectare**. Această intervenție vizează **refacerea integrală** a fâșiilor care prezintă o funcționalitate compromisă sau care sunt formate din specii necorespunzătoare, precum **măcieșul monodominant**, care nu oferă suficientă protecție solului sau culturilor adiacente. În cadrul acestei lucrări se vor **înlătura complet arborii existenți** și se vor reface perdelele prin **plantarea de puiți din specii de talie mare**, cu valoare silvică și ecologică ridicată — cum ar fi **nucul, cireșul, stejarul** sau alte **foioase valoroase**. Aceste specii au capacitatea de a crea o structură forestieră stabilă și eficientă pe termen lung.
- **Îngrijirea subarboretului** este una dintre cele mai extinse intervenții propuse, vizând **11 fâșii forestiere**, însumând o **suprafață de 21,26 hectare**. Această lucrare

presupune **îndepărtarea vegetației arbustive excesive sau invazive**, precum și a puietilor care au apărut spontan și sunt în exces, reducând astfel **concurența pentru lumină, apă și substanțe nutritive**. Se urmărește stimularea dezvoltării arborilor principali și a unei **structuri echilibrate pe verticală**, care să asigure stabilitatea ecologică a perdelelor și să mențină desimea optimă.

- **Tăierile de igienă**, prevăzute în **4 fâșii forestiere**, pe o **suprafață de 2,58 hectare**, au ca scop **eliminarea arborilor bolnavi, uscați, ruși de vânt sau afectați de dăunători**. Aceste intervenții sunt esențiale pentru prevenirea răspândirii bolilor forestiere și pentru **întreținerea sănătății generale a arboretului**, evitând totodată riscul de prăbușire a arborilor asupra culturilor adiacente sau a drumurilor agricole.
- **Elagajul**, planificat în **7 fâșii forestiere**, pe **17,73 hectare**, constă în **îndepărtarea ramurilor bazale de pe trunchiul arborilor**. Această lucrare are ca obiectiv **creșterea stabilității arborilor**, reducerea riscului de vătămare mecanică a culturilor și **îmbunătățirea calității masei lemnoase** în timp. În același timp, se favorizează iluminarea stratului inferior și reducerea umidității la nivelul solului, ceea ce limitează dezvoltarea fungilor patogeni.
- **Răriturile**, aplicate pe **2,07 hectare** în **3 fâșii forestiere**, presupun **înlăturarea arborilor inferiori din punct de vedere calitativ**, a celor care cresc prea aproape unii de alții sau care împiedică dezvoltarea exemplarelor valoroase. Această lucrare este importantă pentru a **asigura o creștere viguroasă și uniformă a arborilor principali**, eliminând în același timp concurența nesănătoasă între indivizi.
- **Emondajul**, propus într-o singură fâșie forestieră, pe **0,92 hectare**, vizează **echilibrarea coroanelor arborilor**, prin tăierea ramurilor dezechilibrate sau bolnave. Scopul este de a menține **un aspect sanitar și funcțional** al coroanei, asigurând astfel o rezistență mai bună în fața vânturilor puternice și o distribuție uniformă a luminii.
- **Completările**, propuse pe o **suprafață de 1,35 hectare** în **două fâșii forestiere**, urmăresc **plantarea de puiți noi în golurile existente**, acolo unde vegetația a fost distrusă de factori naturali sau unde regenerarea naturală nu a fost eficientă. Se vor utiliza specii autohtone, adaptate condițiilor locale, pentru a **reîntregi structura perdelei** și a asigura funcționalitatea acesteia pe termen lung.
- Toate aceste lucrări propuse, desfășurate pe o **suprafață totală de 47,95 hectare** vor contribui semnificativ la **revitalizarea funcțională a rețelei de PFP-uri**, asigurând un grad mai ridicat de protecție pentru terenurile agricole și o mai bună adaptare la schimbările climatice, sunt esențiale pentru **restabilirea funcționalității ecologice a perdelelor forestiere** din satul Peciște, precum și la **menținerea biodiversității specifice zonelor de tranziție agroforestieră**.

O proporție îngrijorătoare de **1.146 hectare** — adică **57,45%** din terenurile cercetate — prezintă **diferite grade de eroziune**. Dintre acestea, **118 hectare** sunt afectate de **eroziune puternică**, reprezentând **5,91% din suprafața evaluată**. Această pondere este semnificativă și ridică semnale de alarmă cu privire la **riscurile de pierdere a fertilității solului, scăderea randamentelor agricole**, precum și **vulnerabilitatea accentuată la fenomene extreme** precum seceta sau ploi torențiale.

Zonele cu eroziune puternică se regăsesc, în general, pe terenurile în pantă, pe versanții lipsiți de vegetație permanentă sau în proximitatea parcelelor agricole unde lipsesc **fâșiile**

forestiere de protecție. Aceste date justifică în mod clar **necesitatea extinderii rețelei de PFP-uri**, atât ca soluție de combatere a degradării solului, cât și ca măsură de prevenție pe termen lung.

Satul Peciște dispune de un potențial agricol ridicat, susținut de o bonitate medie peste nivelul regional, însă este puternic afectat de procese de eroziune. Rețeaua existentă de fâșii forestiere, deși relativ extinsă, nu acoperă suficient din teritoriul agricol și trebuie completată. Prin extinderea perdelelor forestiere, aplicarea lucrărilor silvotehnice propuse și monitorizarea continuă a stării vegetației, se poate atinge un echilibru între utilizarea productivă a terenului și conservarea resurselor naturale pe termen lung. La momentul actual, **cele 17,92 hectare de fâșii forestiere de protecție** existente reprezintă doar **1,11% din totalul terenurilor agricole (1.608,39 ha)**. Dacă ne raportăm exclusiv la **terenurile arabile (1.412,76 ha)**, ponderea acestora este de **1,27%**. Această valoare este **substanțial sub pragul minim de 4%**, recomandat pentru o protecție eficientă a solurilor și pentru reducerea impactului fenomenelor de degradare.

Pentru a atinge acest **prag de 4% din terenul arabil**, ar fi necesară extinderea rețelei de perdele forestiere cu aproximativ **38,6 hectare**. Această extindere poate fi realizată etapizat, în special pe terenurile expuse eroziunii, la marginea versanților sau în vecinătatea drumurilor agricole.

2.6. Hazarduri naturale

Eroziunea și alunecările de teren, în special în zonele de pantă, sunt agravate de lipsa lucrărilor de întreținere a terenurilor și de defrișări. Schimbările climatice se manifestă prin fenomene meteorologice extreme, cum ar fi secetele prelungite și ploile torențiale.

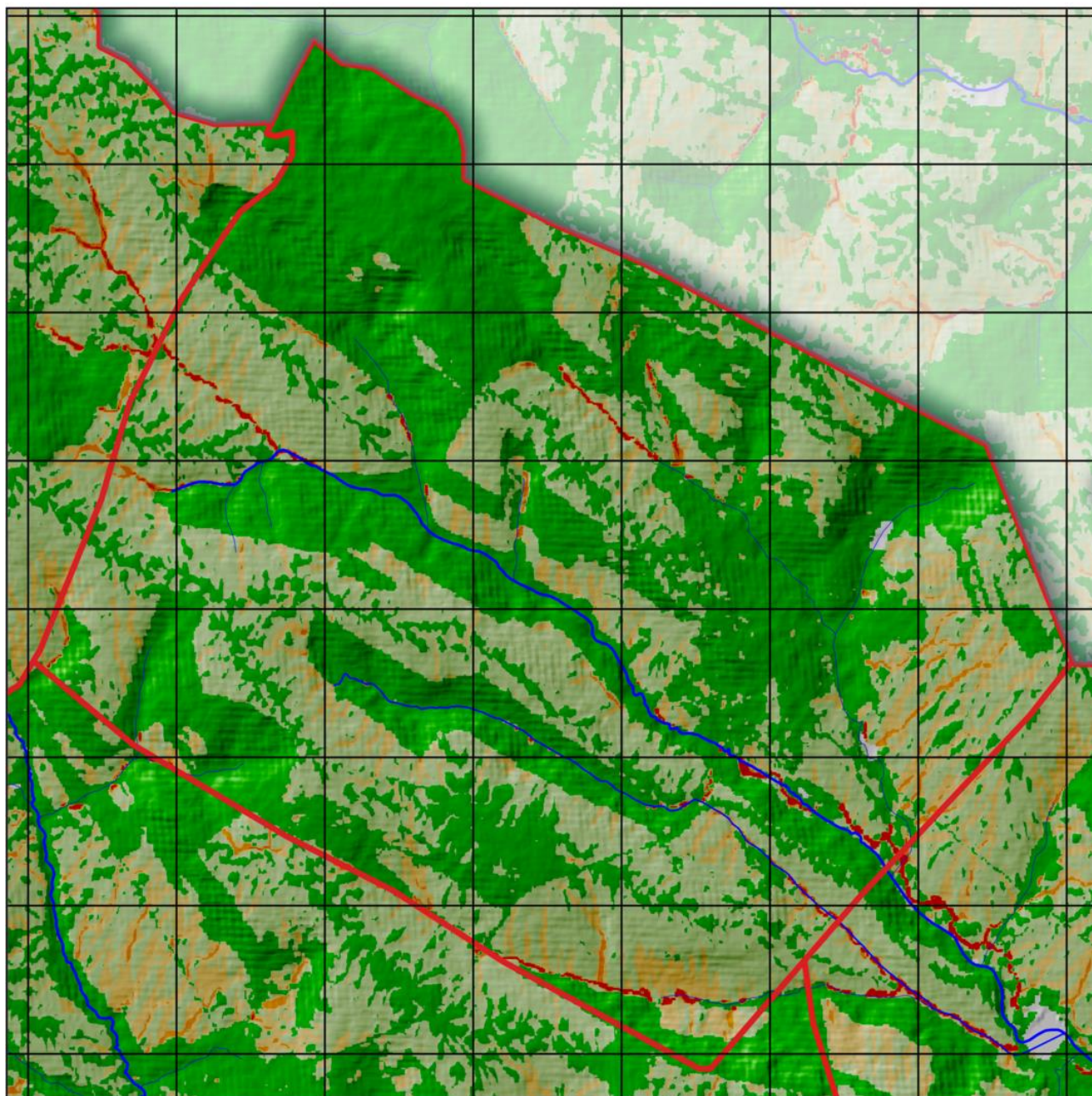
2.6.1. Eroziunea solului

La nivelul comunei Peciște, se înregistrează o pierdere anuală de sol prin eroziune hidrică de circa 429 tone. Această valoare se situează la un nivel mediu în raport cu celelalte comune analizate, indicând o eroziune notabilă, dar nu extremă a solului. Eroziunea moderată din această comună poate fi atribuită reliefului deluros moderat și precipitațiilor care, în anumite perioade, generează șiroiri, alături de o acoperire vegetală insuficientă pe alocuri și practici agricole ce nu oferă pe deplin protecție solului.

Rata medie a eroziunii (~2,2 tone/ha/an) indică un proces destul de moderat în ansamblu, ceea ce sugerează că multe dintre terenurile comunei nu sunt extrem de abrupte sau sunt parțial protejate de vegetație. În zonele cele mai expuse, pierderile pot atinge totuși ~160 tone/ha într-un an, semn că există versanți cu eroziune notabilă ce necesită atenție. Per total însă, comuna Peciște nu se confruntă cu un fenomen de eroziune de amploare severă. Chiar și un nivel moderat de eroziune poate conduce, în timp, la scăderea fertilității solurilor agricole, pe măsură ce stratul superior, bogat în nutrienți, este îndepărtat treptat. Agricultorii din comună ar putea observa diminuarea recoltelor dacă eroziunea continuă, ceea ce subliniază necesitatea implementării măsurilor de conservare. Se recomandă aplicarea unor

acțiuni preventive, precum cultivarea în bandă, arătura perpendicular pe pantă, plantarea de perdele forestiere de protecție sau menținerea unui covor vegetal permanent pe terenurile în pantă. Astfel de intervenții vor contribui la reducerea pierderilor de sol și la menținerea pe termen lung a productivității agricole în zonă.

Eroziunea solului - Comuna Peciște

0 2.000 4.000 m

Cantitatea de sol erodat, t/ha/an

Dark Green	<= 2,0	Light Orange	5,0 - 10,0
Light Green	2,0 - 5,0	Dark Orange	10,0 - 20,0
Red	> 20,0		

3. OPORTUNITĂȚI ȘI CONSTRÂNGERI

3.1. Oportunități de dezvoltare

1. **Agricultură performantă.** Cu soluri fertile și apă din Nistru, comuna poate obține producții agricole competitive, mai ales dacă se adoptă tehnologii moderne de cultivare și procesare.
2. **Turism și agrement la Nistru.** Poziționarea în apropierea râului deschide posibilitatea activităților recreaționale (pescuit, plimbări cu barca, picnicuri), precum și a formelor de turism cultural și agroturism.
3. **Proiecte de energie regenerabilă.** Exploatarea energiei solare și eoliene ar reduce costurile și ar crește independența energetică.
4. **Acces la finanțări externe.** Programele europene și naționale pentru dezvoltare rurală pot fi valorificate pentru modernizarea infrastructurii și pentru inițiative antreprenoriale.

3.2. Constrângeri de dezvoltare

1. **Migrația tinerilor și îmbătrânirea populației.** Acest fenomen duce la deficit de forță de muncă și la scăderea dinamicii economice locale.
2. **Infrastructură deficitară.** Drumurile, rețelele de apă-canal și sistemul de salubritate necesită investiții considerabile.
3. **Resurse financiare limitate.** Bugetul local este redus, iar cofinanțarea proiectelor rămâne o provocare.
4. **Degradarea mediului.** Practicile agricole necorespunzătoare și defrișările pot conduce la scăderea fertilității solurilor și la creșterea riscului de hazarduri naturale.

3.3. Scenarii de dezvoltare

3.3.1. Scenariul 1: Dezvoltare agricolă intensivă

Obiective:

- Creșterea randamentului agricol prin tehnologii de irigații, mecanizare avansată și soiuri performante.
- Dezvoltarea cooperativelor agricole pentru valorificarea mai eficientă a producției.
- Crearea unor centre de colectare și prelucrare locală, facilitând accesul pe piață.

Riscuri:

- Presiune sporită asupra resurselor de apă și sol, dacă nu se implementează măsuri de protecție.
- Necesitatea unui capital inițial ridicat și a know-how-ului tehnic.

3.3.2. Scenariul 2: Dezvoltare ecologică și turistică

Obiective:

- Promovarea agriculturii ecologice, cu reducerea îngrășămintelor chimice și a pesticidelor.
- Dezvoltarea infrastructurii turistice ușoare: pensiuni, trasee de agrement, zone de camping lângă Nistru.
- Crearea de evenimente și festivaluri locale, pentru a valorifica tradițiile și gastronomia specifică.

Riscuri:

- Necesită investiții în formarea antreprenorilor și în modernizarea spațiilor de cazare.
- Turismul depinde de infrastructura locală (drumuri, semnalizare, servicii).

3.3.3. Scenariul 3: Dezvoltare mixtă (agricultură sustenabilă și modernizarea infrastructurii)

Obiective:

- Modernizarea etapizată a infrastructurii de transport, apă-canal, energie electrică și salubritate.
- Adoptarea practicilor agricole durabile (rotația culturilor, perdele forestiere, agricultură de precizie).
- Stimularea inițiativelor private în domeniul procesării produselor agricole, meșteșugărit, turism rural.

Riscuri:

- Necesită o planificare atentă și parteneriate între autoritățile locale, sectorul privat și comunitate.
- Ciclul de implementare poate fi mai lung, necesitând adaptări și ajustări succesive.

4. OPȚIUNI DE DEZVOLTARE

4.1. Pretabilitatea unor culturi agricole și scheme de rotație a culturilor

În urma evaluării multicriteriale a terenurilor agricole din cele 32 de comune studiate (situate în raioanele Orhei, Rezina și Șoldănești), s-au identificat diferențe semnificative în potrivirea diferitelor culturi și folosințe ale terenului. Per ansamblu, **cerealele de toamnă** (în special grâul și orzul) prezintă cea mai mare pretabilitate, având cele mai extinse suprafețe de teren clasificate drept potrivite sau foarte potrivite pentru aceste culturi. **Culturile prășitoare de primăvară** precum porumbul și floarea-soarelui au, dimpotrivă, o extindere mult mai redusă a terenurilor cu favorabilitate ridicată, fiind în general limitate de factori climatici și edafici. Conform studiilor în domeniu, **principalii factori limitativi** ai productivității agricole în această regiune sunt deficitul de precipitații în perioada de vegetație, regimul termic, panta terenului și proprietățile solului (porozitate, conținut de humus, textură etc.). Aceste constrângeri explică de ce **speciile sensibile la secetă sau la îngheț** (de exemplu, vița-de-vie, piersicul) au un indice de pretabilitate foarte scăzut în majoritatea comunelor, în timp

ce **plantele mai rezistente** (grâul, orzul, lucerna) reușesc să valorifice mai bine condițiile locale. Totodată, pe terenurile cu pantă accentuată sau soluri slab dezvoltate, **utilizările permanente** (pășuni și fânețe) reprezintă opțiunea optimă, aceste suprafețe fiind mai potrivite pentru pajiști naturale decât pentru culturi intensive. În continuare este prezentată analiza detaliată pentru fiecare comună, evidențiind culturile cu preabilitate ridicată, zonele propice și recomandările privind culturile ce ar trebui evitate.

În comuna Peciște, **grâul** este din nou cultura centrală sugerată, deși aici doar ~34,8% din suprafață este evaluată ca potrivită pentru grâu (valoric în clasa "moderat"). **Lucerna** (~29,1%) și **orzul** (~21,9%) indică, la rândul lor, prezența unor terenuri favorabile acestor culturi. Se poate lua în calcul și cultivarea **soiei** pe suprafețe restrânse (soia având nevoie de soluri profunde și ceva umiditate – poate fi cultivată în luncile mici locale, dacă există irigare), deși per total soia nu depășește 5% preabilitate ridicată. Pajiștile naturale permanente pot acoperi terenurile limitative (ex. pante, soluri argiloase); ~4% din comună este foarte potrivită pentru **pășune**. **Vița-de-vie** figurează cu preabilitate foarte scăzută la Peciște, la fel **piersicul, cartoful și floarea-soarelui**, astfel că **aceste culturi nu sunt recomandate** exploatării extinse pe teritoriul comunei.

Schema de rotație recomandată (4-5 ani)

1. Anul I – Grâu de toamnă: cultură de bază, bine adaptată condițiilor locale.
2. Anul II – Orz de toamnă: alternanță cerealieră pentru diversificare.
3. Anul III – Floarea-soarelui (unde este potrivit): cultură tehnică ce rupe ciclul cerealier.
4. Anii IV–V – Lucernă: leguminoasă perenă ce refertilizează solul și oferă furaje de calitate.

Proporții și categorii de utilizare a terenului

- Culturi principale: grâu, orz, lucernă (în proporții variabile, adaptate analizei de preabilitate).
- Culturi secundare: soia, mazăre sau alte leguminoase pe suprafețe mici.
- Pajiști permanente: pe terenurile marginale, în special în pantă.
- Livezi/pomi: doar pe microzone favorabile (prun, cireș), dacă sunt identificate.

Principii agronomice moderne aplicate

Rotația include diversificarea culturilor, alternanța cerealelor cu leguminoase și plante tehnice, evitarea monoculturii și utilizarea pajiștilor pe terenurile sensibile. Lucerna are rol ameliorator, fixând azotul și refăcând fertilitatea solului.

Culturi nerecomandate

Se vor evita culturile cu preabilitate foarte scăzută, precum vița-de-vie, piersicul, cartoful sau porumbul extensiv, deoarece nu oferă randamente stabile și sunt vulnerabile la condițiile pedoclimatice locale.

4.2. Măsuri propuse, rezultate preconizate, indicatori de monitorizare și evaluare, instituții responsabile, surse de finanțare

Progresul general privind realizarea obiectivelor **Planului Local de Acțiuni Comuna Peciște, Raionul Rezina** va fi apreciat în baza următorilor indicatori:

Acțiuni	Indicator de progres	Ținta ce urmează a fi atinsă în anul 2030	Cost estimativ	Surse de finanțare
1.1. Extinderea suprafeței fâșiilor forestiere de protecție	Suprafață fâșii forestiere (ha)	+39 ha	~63.300 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027
1.2. Plantare și/sau conservarea vegetației riverane	Suprafață restaurată (ha)	43 ha	4.500-16.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027
1.3. Promovarea culturilor energetice și utilizarea resurselor de biomasă forestieră reziduală	<ul style="list-style-type: none"> Cantitate biomasă utilizată (tone) Creșterea ponderii energiei regenerabile în consumul final de energie 	51 ha	Dezvoltarea culturilor energetice: 20.000 - 25.000 lei pe hectar în primul an Colectarea și procesarea biomasei forestiere: 200 și 350 lei pe tonă.	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR). Planul Național „Construim Moldova Europeană”, Programul de Cooperare Transfrontalieră România-Moldova
1.4. Reconstrucția ecologică a pădurilor afectate de uscăre și alți factori vătămători sau necorespunzătoare sub raport structural-funcțional	Suprafață reconstruită (ha)	255 ha	1.500 - 2.000 lei pe hectar	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027
1.5. Reabilitarea fâșiilor forestiere de protecție a terenurilor agricole	Suprafață reconstruită (ha)	23,72 ha	22 000 – 35 000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027; Proiectul GEF8 (FAO) perioada 2026-2030. Proiectul de Reziliență Rurală (PRR) – UCIP IFAD Proiectul „Dezvoltarea Sectorului Forestier Comunal în Moldova” – Fondul BioCarbon

<p>1.6. Protecția pădurilor prin combaterea adecvată a dăunătorilor și bolilor (metode biologice de combatere etc.) și a pășunatului în păduri</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rapoarte anuale ▪ Număr de intervenții 	<p>510,24 ha</p>	<p>Tratamente chimice: 1.000 la 5.000 lei/ha. Tratamente biologice: 1.500 și 3.000 lei/ha. Tratamente mecanice: 3.000–4.000 lei/ha.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. <p>Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027</p>
<p>1.7. Monitorizarea stării de sănătate a pădurilor și a solurilor forestiere</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rapoarte anuale ▪ Numărul de studii efectuate ▪ Procentul de păduri monitorizate anual. ▪ Numărul de probe de sol și vegetație analizate 	<p>510,24 ha</p>	<p>2.000 lei/ha anual</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. ▪ Programul de granturi post-investiționale destinate managementului durabil al terenurilor este parte integrantă a Proiectului Agricultură Competitivă (MAC-P). <p>Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027</p>
<p>1.8. Prevenirea și limitarea incendiilor</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Studii de caz ▪ Suprafața pădurilor protejată împotriva incendiilor (ha) 	<p>510,24 ha</p>	<p>4.650 lei și 13.900 lei pe an</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. ▪ Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027 <p>Proiectul „EU4 Moldova Rezilientă – Stat Sigur, Comunități Puternice”</p>
<p>1.9. Îmbunătățirea sistemului de monitorizare și observare a acțiunii factorilor biotici și abiotici destabilizatori</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Număr de sisteme implementate ▪ Procentajul de păduri monitorizate 	<p>510,24 ha</p>	<p>13.500 lei pe an</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. <p>Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027</p>
<p>2.1 Aplicarea măsurilor hidrotehnice și fito-ameliorative pe terenurile agricole afectate de ravene</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Suprafața terenurilor afectate de ravene pe care s-au aplicat măsuri hidrotehnice și fito-ameliorative (ha) 	<p>14 ha</p>	<p>165–310 mii lei/ha</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. ▪ Proiectul "Îmbunătățirea capacităților pentru transformarea zonei rurale" (TRTP) ▪ Proiectul Băncii Mondiale "Agricultură Competitivă în Moldova" (MACP) <p>Proiectul „Sprijin de urgență pentru producătorii agricoli în contextul crizei socio-economice și energetice” FAO și a Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD)</p>

2.2 Extinderea terenurilor irigate	<ul style="list-style-type: none"> Suprafața terenurilor irigate (ha) 	+39 ha	60.000 - 180.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, buget local, fonduri externe, parteneriate public-private. Programul Dezvoltării Sistemului de Irigare la Scară Mică (PDSISM) <p>Granturi oferite de UCIP IFAD</p>
2.3 Implementarea culturilor agricole cu un consum redus de apă	<ul style="list-style-type: none"> Suprafața cultivată cu culturi agricole cu consum redus de apă (ha) Reducerea consumului de apă pentru irigare (%) Numărul de ferme adoptând tehnici de irigare eficiente și culturi rezistente la secetă Eficiența utilizării apei în agricultura respectivă (litri de apă pe kilogram de produs) 	687 ha	71.000 - 123.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, buget local, fonduri externe, parteneriate public-private. Agenția pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii (ADMA): Proiectul Modernizarea Tehnicii și Echipamentului Agricol (MAME). Programul Dezvoltării Sistemului de Irigare la Scară Mică (PDSISM). Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA). Programul „Îmbunătățirea Capacităților pentru Transformarea Zonei Rurale (TRTP)” finanțat de Fondul Internațional pentru Dezvoltare Agricolă (IFAD). Proiecte internaționale și parteneriate Proiectul „Sprijin de urgență pentru producătorii agricoli în contextul crizei socio-economice și energetice” FAO și a Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD)
2.4 Reducerea suprafeței de terenuri degradate	<ul style="list-style-type: none"> Prevenirea și combatere a eroziunii solului, ha 	-115 ha	10.000 - 20.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, Fonduri externe, Organizații internaționale și agenții de dezvoltare, Fonduri private și investiții. Programul de îmbunătățiri funciare 2021-2025. Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027 <p>Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD)</p>
2.5 Reducerea suprafeței terenurilor puternic erodate	<ul style="list-style-type: none"> Prevenirea și combatere a eroziunii solului, ha 	-18 ha	64,2 mii lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Proiectul Băncii Mondiale "Agricultura Competitivă în Moldova" (MACP). Subvenții pentru lucrările de îmbunătățiri funciare și protecția solului de la AIPA. <p>Programul de îmbunătățiri funciare 2021-2025</p>
2.6 Conversia terenurilor arabile de pe pante (cu un anumit grad de degradare)	<ul style="list-style-type: none"> Numărul de hectare de terenuri arabile de pe pante care au 	10 ha	9.500 – 13.500 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat și local; AIPA, Programul de Granturi pentru Managementul Durabil al Terenurilor. FEN, Fonduri externe

în păduri	fost convertite în păduri			
2.7 Creșterea cantității de reziduuri vegetale pe suprafața solului care îmbunătățește și agregarea și astfel reduce tendința de formare a crustei, lucrările minime ale solului și sistemul fără lucrări.	<ul style="list-style-type: none"> Creșterea cantității de reziduuri vegetale aplicate pe sol pentru a îmbunătăți agregarea solului. Reducere a formării crustei pe sol. 	196 ha	7.000 - 11.500 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, buget local, fonduri externe, parteneriate public-private. Programul de granturi pentru managementul durabil al terenurilor (MDT) <p>Programul de granturi pentru facilitarea accesului la piețele de desfacere pentru agricultori</p>
2.8 Măsuri de management pentru reducerea pierderilor de carbon din sol	<ul style="list-style-type: none"> Reducerea emisiilor de CO₂ Creșterea conținutului de materie organică Îmbunătățirea biodiversității solului 	39 ha	33.000 - 70.000 lei/an	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat și fonduri internaționale Programul de Finanțare a Economiei Verzi (GEFF) al Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) <p>Programul AgreeenaCarbon</p>
2.9 Măsuri de management pentru ameliorarea terenurilor sărăturate	<ul style="list-style-type: none"> Recuperarea și îmbunătățirea capacității solului afectat de sare, ha 	59 ha	12.000 - 23.500 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. Programul de Granturi pentru Managementul Durabil al Terenurilor (MDT), (UCIMPA) <p>Subvenții pentru Lucrări de Îmbunătățiri Funciare și Protecția Solului, și Programul de Subvenționare a Investițiilor în Tehnica și Echipamentele Agricole (AIPA)</p>
2.10 Măsuri de management pentru prevenirea degradării prin destrucțurarea și crustificare	<ul style="list-style-type: none"> Suprafața totală de teren agricol protejată împotriva eroziunii, ha 	20 ha	35.000 – 55.500 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. Programul de Granturi pentru Managementul Durabil al Terenurilor (MDT) <p>Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA)</p>
2.11 Măsuri pentru prevenirea degradării solului prin compactare	<ul style="list-style-type: none"> Suprafața terenurilor afectate de compactare, ha 	10 ha	1.250 - 3.300 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA), subvenții și Programul de granturi post-investiționale "Managementul Durabil al Terenurilor" (MDT). <p>Proiectul "Agricultura Competitivă în Moldova" (MAC-P)</p>

2.12	Măsuri de management pentru prevenirea și combaterea poluării solului	<ul style="list-style-type: none"> Suprafața terenurilor erodate reabilitate, ha 	982 ha	15.000 – 25.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, Surse externe. Proiectul „Suport pentru implementarea Acordului de Asociere” (EU4Environment) Proiectul „Consolidarea rezilienței comunităților vulnerabile la schimbările climatice” (PNUD) Proiectul „Reducerea Degradării Solurilor și Managementul Durabil al Pajiștilor” (FAO, PNUD, Ministerul Agriculturii)
2.13	Măsuri de management pentru prevenirea și combaterea pierderii de nutrienți în sol	<ul style="list-style-type: none"> Suprafața terenurilor protejate de eroziune și degradare a solului, ha 	982 ha	3.000 - 5.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, Surse externe. Proiectul „Suport pentru implementarea Acordului de Asociere” (EU4Environment) Proiectul „Consolidarea rezilienței comunităților vulnerabile la schimbările climatice” (PNUD) Proiectul „Reducerea Degradării Solurilor și Managementul Durabil al Pajiștilor” (FAO, PNUD, Ministerul Agriculturii)
2.14	Amenda rea solurilor acide și alcaline	<ul style="list-style-type: none"> Suprafața terenurilor ameliorate, ha 	4 ha	1.300 - 3.200 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, Surse externe. Subvențiile AIPA (Agenția pentru Intervenții și Plăți în Agricultură) Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) Fondul Ecologic Național EU Neighbourhood Instrument
2.15	Proiectarea și executarea amenajărilor antierozionale pentru anii 2025-2030	<ul style="list-style-type: none"> Suprafața de teren protejată, ha 	39 ha	70.500-161.500 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, Surse externe. MAC-P (Managementul Agriculturii și Conservarea Solului) - Banca Mondială și PNUD Programul Interreg NEXT România-Republica Moldova 2021-2027 – UE
2.16	Modificarea categoriei de folosință a terenurilor	<ul style="list-style-type: none"> Conduc la modificarea albedoului la nivel local și eliminarea unor gaze cu efect de seră 	20 ha	21.000 - 60.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe. Programul de granturi post-investiționale "Managementul durabil al terenurilor", AIPA
2.17	Reabilitarea terenurilor degradate antropice (exploatare miniere, depuneri de reziduuri, poluate cu hidrocarburi, metale grele etc) și împădurire	<ul style="list-style-type: none"> Suprafața de teren reabilitată, ha 	4 ha	17.000 - 40.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe. Proiectul „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P) Programul de granturi pentru managementul durabil al terenurilor (MDT)

2.18 Amenajarea pajiștilor	<ul style="list-style-type: none"> Suprafața pajiștilor amenajate, ha 	195,61 ha	5.000 - 12.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe. Proiectul „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P) <p>Programul de granturi pentru managementul durabil al terenurilor (MDT)</p>
3.1 Stimularea financiară privind procesul de consolidare a terenurilor mici, parcelate	<ul style="list-style-type: none"> Suprafața terenurilor consolidate, ha 	20 ha	6.000–15.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe. Subvenții pentru lucrări de îmbunătățiri funciare, ameliorare și protecție a solului. Proiectului „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P) <p>Stimularea consolidării terenurilor agricole, AIPA</p>
3.2 Promovarea bunelor practici agricole pentru prevenirea și combaterea degradării solului și a pierderilor de nutrienți	<ul style="list-style-type: none"> Numărul de fermieri care implementează tehnologii și practici durabile de gestionare a terenurilor Suprafața de teren agricol gestionată prin practici de management durabil 	982 ha	78.000 - 235.000 lei per fermier	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe. Proiectul Agricultura Competitivă (MAC-P). Programele Agenției pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii (ADMA): Proiectul privind Asigurarea Fermierilor cu Fertilizanți; Proiectul privind vânzarea-cumpărarea în rate a echipamentelor pentru producerea energiei regenerabile; Proiectul privind transformarea digitală în agricultură; Proiectul Modernizarea Tehnicii și Echipamentului Agricol (MAME) <p>Proiecte ale Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală LEADER: Ecosistem LEADER din Republica Moldova mai sustenabil; Asociațiile GAL pentru reziliență și securitate</p>
3.3 Implementarea măsurilor de management durabil al resurselor de sol	<ul style="list-style-type: none"> Numărul de hectare unde s-au aplicat măsuri anti-eroziune, ha 	982 ha	97.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe. Programul de granturi post-investiționale pentru Managementul Durabil al Terenurilor (MDT) <p>Proiectul Băncii Mondiale „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P)</p>
3.4 Practicarea asolamentului și rotației culturilor	<ul style="list-style-type: none"> Creșterea producțiilor agricole; Conservarea biodiversității; Reducerea presiunii bolilor, buruienilor și dăunătorilor 	785 ha	15.000-40.000 lei/ha/an	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe. AIPA: Programul de granturi pentru îmbunătățirea productivității terenurilor prin management durabil al terenurilor și subvenții <p>ADMA: Programul de Asistență pentru Fermierii Neprivilegiați 2KR și PAC; Proiectul Modernizarea Tehnicii și Echipamentului Agricol (MAME); Programul de Dezvoltare a Sistemului de Irigare la Scară Mică (PDSISM)</p>
3.5 Executarea lucrărilor de afânare a solului pe verticală fără	<ul style="list-style-type: none"> Creșterea conținutului de materie organică din sol; 	137 ha	1.350 - 2.600 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe. Subvenții pentru lucrări de îmbunătățiri funciare (AIPA) Proiectul Modernizarea Tehnicii și Echipamentului Agricol (MAME)

întoarcerea brazdei	<ul style="list-style-type: none"> Sechestrare a carbonului; Intensificare a activității biologice a solului; Creșterea fertilității solului 			<ul style="list-style-type: none"> Proiectul privind Asigurarea Fermierilor cu Fertilizanți Proiectul privind vânzarea – cumpărarea în rate a echipamentelor pentru producerea energiei regenerabile
3.6 Atenuarea fenomenului de tasare / compactare prin reducerea numărului de treceri și executarea lucrărilor la umiditatea optimă	<ul style="list-style-type: none"> Creșterea conținutului de materie organică din sol; Sechestrare a carbonului; Intensificare a activității biologice și fertilității solului 	4 ha	17.000 – 28.600 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe. Programul de granturi pentru managementul durabil al terenurilor Subvenții pentru proiecte de prelucrare a solului (AIPA) Proiectul „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P)
3.7 Terasarea terenurilor în pantă pentru reținerea apei pe versanți	<ul style="list-style-type: none"> Creșterea umidității solului, a altor proprietăți fizico-chimice ale acestuia 	39 ha	20.000 - 30.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe Programul de granturi pentru managementul durabil al terenurilor Subvenții pentru îmbunătățiri funciare Proiectul „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P)
3.8 Înființarea culturilor anuale de acoperire (culturi verzi)	<ul style="list-style-type: none"> Reducerea degradării sub impact al condițiilor climatice; Creșterea cantității de materie organică acumulată în sol 	786 ha	3.250 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) Programul de granturi pentru managementul durabil al terenurilor (AIPA) Proiectul „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P)
3.9 Implementarea semănatului dublu	<ul style="list-style-type: none"> Reducerea volumului de apă curgătoare pe suprafața terenului 	20 ha	24.000 – 43.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) Programul de granturi pentru managementul durabil al terenurilor (AIPA) Proiectul „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P)
3.10 Extinderea sistemului de agricultură conservativă	<ul style="list-style-type: none"> Perturbarea minimă a solului 	98 ha	3.600 - 6.700 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe Programul de granturi privind îmbunătățirea productivității terenurilor printr-un management durabil al terenurilor (MAC-P) Proiectul privind Asigurarea Fermierilor cu Fertilizanți Programul vânzări în rate 2KR în agricultura performantă irigată
3.11 Implementarea măsurilor	<ul style="list-style-type: none"> Suprafața de teren agricol 	98 ha	43.000 - 89.000 lei (pentru	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe, parteneriat public-privat Programul Național de Dezvoltare

privind managementul integrat al resurselor de apă	irigat (hectare). ▪ Procentajul populației cu acces la apă potabilă sigură și de calitate.		implementare inițială + operare pe un an)	Rurală (PNDR) ▪ Proiectul „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P) Proiectul „Securitatea Aprovizionării cu Apă și Sanitație în Moldova” este finanțat de AID și ADA.
3.12 Alegerea unei tehnologii optime de irigare	▪ Reducerea pierderilor de apă; ▪ Creșterea randamentul ui de utilizare a apei de irigat ▪ Suprafața de teren irigată (hectare)	98 ha	pentru irigare prin picurare (pentru primul an): 9.500 – 18.000 lei/ha pentru irigare prin aspersiune (pentru primul an): 7.500 – 15.000 lei/ha	▪ Bugetul de stat, fonduri externe, parteneriat public-privat ▪ Programul Dezvoltării Sistemului de Irigare la Scară Mică (PDSISM) ▪ Granturi oferite de UCIP IFAD ▪ Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA) Proiectul „Îmbunătățirea Capacităților pentru Transformarea Zonei Rurale (TRTP)”
3.13 Măsuri de atenuare a eroziunii hidrice	▪ Reducerea pierderilor de sol prin eroziune de suprafața	98 ha	23.000 - 44.000 lei/ha	▪ Bugetul de stat, fonduri externe ▪ Proiectului Agricultura Competitivă (MAC-P) ▪ Subvenții pentru proiectele investiționale de îmbunătățire a calității solurilor Proiectul „Îmbunătățirea Capacităților pentru Transformarea Zonei Rurale” (TRTP)
3.14 Măsuri de atenuare pentru îmbunătățire a conectivității laterale și a capacității de retenție a apei în zona inundabilă	▪ Prevenirea inundațiilor prin preluarea undelor de viitura în luncile refăcute; ▪ Creșterea biodiversității; îmbunătățire a microclimatul ui	98 ha	2.050.000 – 4.100.000 lei/ha	▪ Bugetul de stat, fonduri externe ▪ Reabilitarea infrastructurii hidrotehnice pentru atenuarea vulnerabilității la fenomenele extreme determinate de schimbările climatice în Republica Moldova (PNUD) Programului „Îmbunătățirea Capacităților pentru Transformarea Zonei Rurale” (TRTP)
3.15 Construcția unor acumulări de compensare	▪ Creșterea volumului de apă ce poate fi utilizat pentru combaterea deșertificării	59 ha	28.000 - 45.000 lei/ha	▪ Bugetul de stat, fonduri externe ▪ Reabilitarea infrastructurii hidrotehnice pentru atenuarea vulnerabilității la fenomenele extreme determinate de schimbările climatice în Republica Moldova (PNUD) ▪ Programul Dezvoltării Sistemului de Irigare la Scară Mică (PDSISM) ▪ Granturi oferite de UCIP IFAD Proiectul „Îmbunătățirea Capacităților pentru Transformarea Zonei Rurale (TRTP)”

3.16 Crearea de noi zone umede	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Îmbunătățirea microclimatului; ▪ Biodiversitatea; ▪ Protecția împotriva inundațiilor 	59 ha	60.000 – 130.000 lei/ha anual	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bugetul de stat, fonduri externe ▪ Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) ▪ Reabilitarea infrastructurii hidrotehnice pentru atenuarea vulnerabilității la fenomenele extreme determinate de schimbările climatice în Republica Moldova (PNUD) Proiectul „Îmbunătățirea Capacităților pentru Transformarea Zonei Rurale (TRTP)”
3.17 Crearea de zone tampon în lungul râurilor/canalelor	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Reținerea particulelor de sol,; ▪ Evitarea eutrofizării, ▪ Producere de biomasa 	2 ha	55.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bugetul de stat, fonduri externe ▪ Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) ▪ Reabilitarea infrastructurii hidrotehnice pentru atenuarea vulnerabilității la fenomenele extreme determinate de schimbările climatice în Republica Moldova (PNUD) ▪ Proiectul „Îmbunătățirea Capacităților pentru Transformarea Zonei Rurale (TRTP)” ▪ Proiectul „Deșeuri Solide în Republica Moldova” ▪ Proiectul UNEP/GEF: Cadrul global pentru biodiversitate Proiectul UNEP/GEF: Cadrul de implementare a biosecurității pentru managementul resurselor biologice în Moldova
3.18 Reabilitarea sistemelor de irigare existente și introducerea unor noi sisteme irigaționale	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Suprafața totală irigată anual 	59 ha	pentru sistem de irigație prin picurare: 33.000 lei/ha pentru sistem de irigație prin aspersie: 51.500 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bugetul de stat, fonduri externe ▪ Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) ▪ Reabilitarea infrastructurii hidrotehnice pentru atenuarea vulnerabilității la fenomenele extreme determinate de schimbările climatice în Republica Moldova (PNUD) ▪ Programul Dezvoltării Sistemului de Irigare la Scară Mică (PDSISM) Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA)

5. COMUNICARE ȘI SENSIBILIZARE

5.1. Obiectivele strategiei de comunicare

Strategia de comunicare are drept scop sprijinirea implementării eficiente a Planurilor Locale de Acțiuni (PLA), asigurarea transparenței procesului decizional și consolidarea implicării comunității în atingerea obiectivelor de neutralitate a degradării solurilor. Comunicarea eficientă este esențială pentru transformarea unui document strategic într-un proces viu, participativ și adaptabil, în care toți actorii – autorități publice locale, cetățeni, ONG-uri și parteneri – au un rol clar definit.

Obiectivele principale ale strategiei sunt:

- Creșterea gradului de informare a populației asupra conținutului și importanței PLA;
- Promovarea beneficiilor ecologice, economice și sociale ale măsurilor propuse în plan;
- Stimularea implicării active a cetățenilor, consilierilor locali, agenților economici și instituțiilor;
- Susținerea procesului de aprobare, finanțare și implementare printr-o imagine publică clară, coerentă și pozitivă;
- Prevenirea dezinformării și asigurarea unei înțelegeri corecte a obiectivelor și măsurilor incluse în plan.

5.2. Mesaje-cheie

Pentru a asigura coerența comunicării și ancorarea acesteia în realitățile locale, au fost formulate mesaje-cheie care reflectă valorile, prioritățile și viziunea Planului Local de Acțiuni (PLA). Acestea au rolul de a mobiliza comunitatea, de a consolida parteneriatele și de a oferi direcții clare pentru un discurs public orientat spre acțiune.

„Așa cum spune și un gospodar înțelept: Nu poți păstra ogoarele pline de râpi și alunecări – trebuie să acționezi pentru a le îmbunătăți ” - evidențiază nevoia urgentă de intervenție asupra terenurilor degradate și importanța acțiunii directe pentru conservarea productivității agricole.

„Trebuie să colectăm apa de ploaie – fiecare strop contează în fața secetei” - accentuează importanța valorificării resurselor naturale, în special în contextul precipitațiilor neregulate și a presiunii asupra surselor de apă.

„Apa va fi – dar nu cum vrem: ploi abundente, neregulate, cu efecte imprevizibile” - transmite riscul asociat schimbărilor climatice și subliniază necesitatea unor măsuri de adaptare, precum vegetație de protecție, irigații eficiente și gestionarea apelor pluviale.

„Planul Local de Acțiuni – un instrument real pentru dezvoltare durabilă” - subliniază caracterul aplicabil, concret și strategic al documentului;

„Împădurim, protejăm, dezvoltăm – împreună!” - încurajează participarea cetățenilor și actorilor locali în implementarea măsurilor de mediu;

„Agricultură modernă, mediu protejat” - pune accent pe echilibrul dintre productivitate și sustenabilitate;

„Comunitate unită, viitor prosper” - transmite ideea de solidaritate locală și implicare comună în dezvoltare;

„Comuna noastră devine mai verde, mai sigură și mai pregătită pentru viitor” - oferă o imagine pozitivă, orientată spre reziliență și adaptare climatică;

„Terenurile degradate trebuie să dispară din cadastru” - exprimă ferm angajamentul pentru reabilitarea terenurilor afectate de eroziune și pentru utilizarea eficientă a fiecărei suprafețe;

„Fiecare idee contează. Fiecare voce schimbă ceva.” - subliniază importanța dialogului deschis și a consultării permanente;

„Cu planul aprobat, atragem fonduri și construim viitorul comunei” - leagă direct strategia locală de oportunitățile de finanțare și dezvoltare concretă;

„Mai multă pădure, mai puțină secetă. Mai multă grijă, mai multă viață.” - transmite clar beneficiile ecologice ale împăduririi și conservării resurselor;

„Schimbările climatice nu sunt viitorul – sunt prezentul cu care trăim astăzi” - atrage atenția asupra urgenței intervenției și necesității unei acțiuni locale rapide și coordonate.

„Comunitatea recunoaște clar nevoile prioritare – apă și canalizare, servicii de sănătate și drumuri.” – subliniază importanța concentrării resurselor pe infrastructura de bază, pentru îmbunătățirea calității vieții și prevenirea degradării continue a condițiilor de trai.

„Agricultura este afectată de lipsa irigațiilor și condiții climatice extreme – necesită sprijin tehnic și financiar.” – atrage atenția asupra vulnerabilității sectorului agricol și a urgenței implementării unor soluții de adaptare, pentru menținerea producției și securității alimentare.

„Problemele de mediu sunt urgente – gestionarea deșeurilor și reîmpădurirea sunt susținute de majoritatea.” – transmite necesitatea unor acțiuni imediate și coordonate pentru protejarea resurselor naturale și reducerea impactului asupra sănătății comunității.

„Turismul poate aduce beneficii economice – două treimi dintre cetățeni cred în acest potențial.” – evidențiază oportunitatea dezvoltării unor proiecte turistice care valorifică resursele culturale și naturale, generând venituri și locuri de muncă.

„Comunitatea este pregătită să se implice – peste 3/4 dintre locuitori vor să participe activ la consultări și proiecte.” – subliniază potențialul ridicat de mobilizare civică și importanța menținerii unui dialog constant cu cetățenii pentru succesul proiectelor.

„Deschidere majoră spre energie verde – peste 90% ar accesa programe pentru surse regenerabile.” – accentuează oportunitatea implementării de proiecte sustenabile pe energie regenerabilă, cu impact pe termen lung asupra costurilor și mediului.

5.3. Public-țintă

Strategia de comunicare se adresează unor categorii diverse de public, fiecare cu rol specific în procesul de elaborare, aprobare și implementare:

Autoritățile publice locale – primari, consilieri, funcționari publici: vizați în mod direct pentru asumarea și promovarea planului;

Cetățenii – locuitori ai comunei, în special tinerii și gospodarii interesați de conservarea terenurilor și a apei;

Fermierii și agenții economici – ca beneficiari direcți ai măsurilor privind irigarea, solul și reîmpădurirea;

ONG-uri și lideri comunitari – parteneri în implementarea activităților voluntare, de educație și conștientizare;

Instituții de învățământ și cadre didactice – esențiale pentru transmiterea valorilor legate de protecția mediului către generațiile tinere;

Finanțatori și donatori potențiali – cărora li se comunică caracterul strategic, realist și participativ al planului.

5.4. Canale de comunicare

Pentru a ajunge eficient la toate categoriile de public-țintă și a asigura implicarea comunității, au fost folosite canale de comunicare adaptate specificului local, punând accent pe accesibilitate, transparență și dialog direct:

- **Comunicare telefonică** – pentru contact rapid și eficient cu reprezentanții autorităților locale și alți actori relevanți;
- **E-mail și corespondență electronică** – pentru transmiterea documentelor, invitațiilor și agendelor;
- **Participare la ședințe de lucru și consultări publice** – esențiale în ambele runde de consultări:
 - **Prima rundă (martie-aprilie 2025)** – axată pe prezentarea obiectivelor PLA, identificarea problemelor prioritare și colectarea propunerilor. Reprezentanții echipei de elaborare a PLA au elaborat și aplicat un chestionar adresat comunității, pe baza căruia au fost obținute date relevante în cadrul zonei de studiu: distribuția respondenților (64% administrație publică, restul fermieri, antreprenori etc.), vechimea în comunitate (peste 80% locuiesc de mai mult de 10 ani), principalele probleme identificate (lipsa locurilor de muncă și drumurile proaste – 58,2% fiecare; apă/canalizare – 46,2%), priorități investitoriale (apă/canalizare – 39,1%, sănătate – 36,8%, drumuri – 18,4%), dificultăți în agricultură (lipsa irigației, secetă, costuri ridicate), probleme de mediu (deșeuri necorespunzătoare – 66,7%, eroziune sol – 44%, poluare apă – 44%) și priorități (reîmpădurire – 76%). Totodată, s-au înregistrat opinii privind turismul (64,4% cred în potențial), implicarea comunitară (76,7% doresc să se implice mai mult) și deschiderea față de energia regenerabilă (91,5%). Discuțiile au avut loc direct în sala de ședințe a primăriei, cu participarea primarului, inginerului cadastral și a unui specialist în agricultură.
 - **A doua rundă (iulie-septembrie 2025)** – dedicată prezentării variantei în lucru a PLA. Autoritățile locale au fost rugate să analizeze documentul împreună cu specialiști, consilieri și reprezentanți agricoli pentru a formula observații. Aceași echipă, completată de un consilier local implicat activ, a evaluat fezabilitatea tehnică și economică a măsurilor.

- **Rețea informală de actori locali** – primari, ingineri cadastrali, consilieri, membri ai echipei de proiect, implicați în diseminarea informațiilor și mobilizarea comunității;
- **Transparență prin documente de lucru** – procese-verbale, planuri de acțiuni și materiale distribuite atât tipărit, cât și electronic, pentru analiză și feedback;
- **Consultări publice periodice** – întâlniri lunare sau trimestriale;
- **Platforme online și grupuri de social media** – pentru feedback rapid și actualizări privind proiectele în derulare;
- **Evenimente tematice** – festivaluri, târguri agricole, zile ecologice, care combină informarea cu implicarea comunității;
- **Parteneriate cu școli și ONG-uri locale** – pentru campanii de conștientizare privind mediul, turismul și agricultura sustenabilă.

În cadrul întâlnirilor și vizitelor de teren, s-au realizat fotografiile documentative atât din teren, cât și de la ședințe, pentru a ilustra starea actuală a zonelor vizate și implicarea participanților. Procesele-verbale au consemnat propunerile și concluziile, iar PLA în format MS Word a fost transmis primăriei pentru utilizare locală. Totodată, au fost colectate și distribuite datele de contact ale persoanelor responsabile cu finanțarea proiectelor de împădurire a proprietății private, sprijinind astfel accesul comunității la oportunități concrete de implementare.

Comunicarea a fost ușoară, fluidă și eficientă, susținută de receptivitatea autorităților locale, care s-au implicat activ de la confirmarea logistică a întâlnirilor până la participarea constantă la consultări. Atmosfera deschisă și constructivă, completată de exemple concrete din teren – zone cu risc de alunecare, sectoare cu eroziune avansată, pajiști degradate – a contribuit la fundamentarea participativă a Planului Local de Acțiuni.

5.5. Activități propuse

Pentru a asigura dezvoltarea durabilă a comunei și protejarea resurselor naturale, este esențială implicarea activă a tuturor – administrație, fermieri, tineri, elevi și comunitatea locală. Activitățile propuse urmăresc nu doar îmbunătățirea practicilor agricole și protecția mediului, ci și crearea unor oportunități economice, sociale și educaționale, care să consolideze spiritul de cooperare și identitatea locală.

Campanii de informare

Organizarea de campanii interactive și vizuale despre:

- rotația culturilor și beneficiile acesteia pentru sănătatea solului;
- protecția solului și a apei prin metode ecologice și tradiționale adaptate contextului local;
- gestionarea responsabilă a deșeurilor, inclusiv colectarea selectivă și reciclarea;
- conservarea biodiversității prin protejarea speciilor locale și menținerea echilibrului ecosistemelor.

Aceste campanii pot include panouri informative, proiecții de scurtmetraje documentare, concursuri tematice și caravane educaționale în satele comunei.

Ateliere și cursuri

- **Pentru fermieri:** sesiuni practice despre tehnologii agricole moderne, utilizarea eficientă a resurselor, marketing rural, accesarea de fonduri europene și naționale.
- **Pentru tineri:** instruire în antreprenoriat, dezvoltarea turismului local, organizarea de trasee ecoturistice, promovarea produselor tradiționale prin rețele sociale și platforme de vânzare online.

- **Pentru administrație:** cursuri de management de proiect, strategii de atragere a resurselor externe, formarea de parteneriate cu alte localități și organizații.

Crearea ONG-urilor locale

Susținerea formării de organizații neguvernamentale cu misiune clară de protecție a mediului și dezvoltare comunitară. ONG-urile pot deveni motorul acțiunilor de voluntariat, pot coordona proiecte educaționale și pot facilita accesul la finanțări nerambursabile.

Implicarea elevilor și localnicilor

Organizarea de acțiuni concrete și atractive, precum:

- plantarea de copaci, arbuști și flori pentru reînverzirea spațiilor publice;
- campanii de curățare a malurilor râurilor, pădurilor și zonelor verzi;
- stoparea eroziunii solului și a formării ravenelor prin construcția de gardulețe din nuiele, terasări și lucrări simple de stabilizare a versanților;
- crearea de „patrulare verzi” formate din tineri voluntari care să monitorizeze și să raporteze problemele de mediu.

Grup de lucru local

Înființarea unui grup mixt format din reprezentanți ai primăriei, fermierilor, ONG-urilor, tinerilor și școlilor, care să supervizeze implementarea proiectelor, să identifice nevoile urgente și să caute surse de finanțare. Grupul ar putea funcționa ca un „Consiliu Consultativ pentru Dezvoltare Durabilă” al comunei.

Târguri și expoziții

Organizarea periodică de evenimente tematice pentru promovarea:

- produselor locale (miere, brânzeturi, fructe, legume, conserve tradiționale);
- meșteșugurilor (țesături, obiecte din lemn, ceramică);
- oportunităților turistice (trasee de drumeție, zone naturale, gospodării agroturistice).

Aceste târguri pot include degustări, demonstrații meșteșugărești, expoziții foto și standuri interactive, atrăgând atât localnicii, cât și vizitatori din alte zone.

Perspective suplimentare

- Crearea unui **calendar anual al activităților comunitare** (Ziua Mediului, Săptămâna Verde, Ziua Recoltei).
- Organizarea de **competiții ecologice** între sate (cine colectează cele mai multe deșeuri reciclabile, cine plantează cei mai mulți copaci).
- Lansarea unui **program de „Ambasadori ai Mediului”** în rândul tinerilor, care să reprezinte comuna la evenimente județene sau naționale.
- Realizarea unui **colț verde în fiecare școală** – mini-grădini unde elevii învață despre plante și îngrijirea lor.

6. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

1. **Comuna Peciște dispune de resurse naturale valoroase și de o poziție favorabilă pe malul râului Nistru**, aspecte care pot fi valorificate în diverse sectoare: agricultură competitivă, ecoturism, energie regenerabilă.
2. **Consolidarea infrastructurii** (drumuri, apă-canal, gestionarea deșeurilor) este esențială pentru orice scenariu de dezvoltare și trebuie să fie prioritară în politicile locale.
3. **Migrația tinerilor și îmbătrânirea populației** necesită măsuri de stimulare a antreprenoriatului și a investițiilor, pentru a crea locuri de muncă și pentru a spori atractivitatea zonei.
4. **Recomandări generale:**
 - Adoptarea unui **model mixt** de dezvoltare, care să îmbine modernizarea infrastructurii cu practicile agricole durabile și inițiativele turistice;
 - Accesarea fondurilor europene și a parteneriatelor public-private pentru proiecte majore;
 - **Implicarea permanentă a comunității** în etapele de planificare și implementare a proiectelor;
 - Protejarea mediului și menținerea echilibrului între activitățile economice și conservarea resurselor naturale.

Prin valorificarea eficientă a oportunităților și printr-o planificare riguroasă, Peciște poate să devină un exemplu regional de dezvoltare rurală rezilientă, asigurând un nivel de trai mai bun pentru locuitori și conservând totodată patrimoniul natural local.

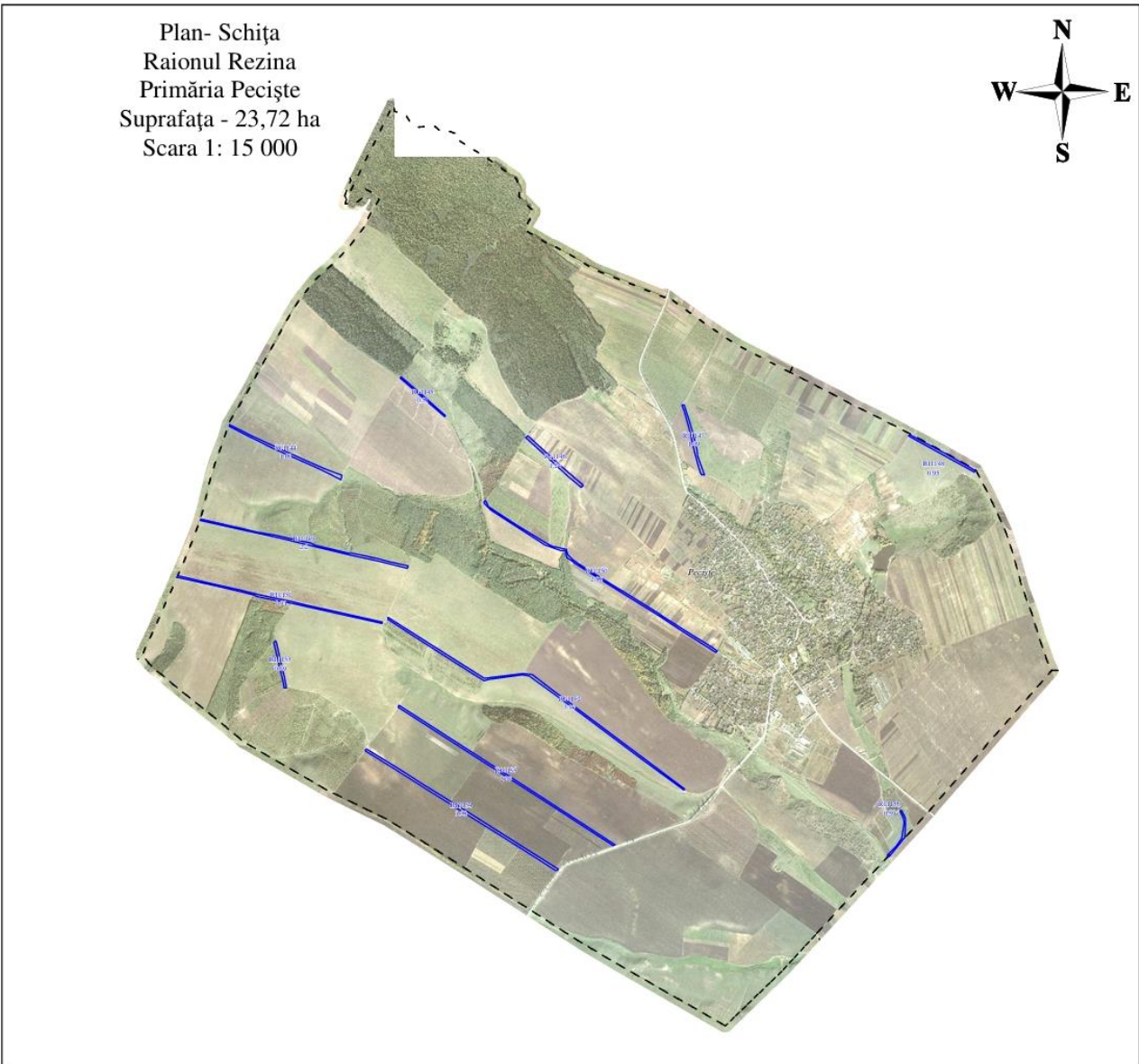
BIBLIOGRAFIE

- Date și rapoarte oficiale ale autorităților din raionul Rezina
- Documente legislative și reglementări naționale în domeniul dezvoltării rurale și protecției mediului
- Studii și analize statistice ale Biroului Național de Statistică (BNS)
- Exemple de bune practici în dezvoltare rurală din Republica Moldova

ANEXE

1. **Material cartografic** – Hărți ale comunei Peciște: limite teritoriale, categorii de utilizare a terenurilor, infrastructură.
2. **Tabele cu indicatori statistici** – Evoluția demografică, structura populației, date despre producția agricolă, migrație.
3. **Cadru legislativ și reglementări** – Lista actelor normative relevante pentru dezvoltarea locală.
4. **Exemple de proiecte locale și inițiative** – Agricultură ecologică, proiecte de turism rural, strategii de reîmpădurire.
5. **Chestionare și interviuri** – Rezultate ale consultărilor cu locuitorii privind prioritățile de dezvoltare.

Anexa 1. Material cartografic: Planul – schiță a PFP-urilor din perimetrul primăriei Peciște

Anexa 2. Tabele cu indicatori statistici: Monitorizarea stării PFP-urilor, soluții tehnice propuse

Cod PFP	Suprafața vectorizată, ha	Lățime, m	Nr rînduri	Vîrsta, ani	Compoziția	SP	Gradul de uscare	Gradul de infestare, %	Stare funcțională	Lucrări de reabilitare propuse
R11147	1,09	12	1	30	6SA2NU2DT	SA	U1	-	foarte scăzută	Reconstrucție
R11148	0,95	-	-	10	măceș	măceș	-	-	nefuncțională	Îngrijirea subarboretului
R11145	0,51	8	1	30	6CI2Mar2Par	CI	-	-	funcțională	Reconstrucție
R11144	1,67	14	2	50	10NU	NU	U1	-	funcțională	Lucrări de igienă
R11146	1,24	16	3	30	6ST2PA2DT	ST	-	-	funcțională	Îngrijirea subarboretului
R11149	2,2	14	2	50	10NU	NU	U1	10	funcțională	Elagaj
R11150	2,88	14	2	40	10NU	NU	U1	-	funcțională	Îngrijirea subarboretului
R11151	1,91	10	2	40	10NU	NU	U1	20	funcțională	Elagaj
R11152	3,97	10	2	40	10NU	NU	U1	10	funcțională	Îngrijirea subarboretului
R11153	0,69	16	2	30	8PA2CI	PA	U1	-	funcțională	Elagaj
R11154	3,23	22	2	50	10NU	NU	U1	10	funcțională	Îngrijirea subarboretului
R11155	2,79	14	2	35	10NU	NU	U1	10	funcțională	Elagaj
R11156	0,59	14	1	30	10SA	SA	-	-	funcțională	Îngrijirea subarboretului
TOTAL	23,72									Rărituri
										Lucrări de igienă
										Completări

Costuri estimative

Cod PFP	Suprafața vectorizată ha	Compoziția	Lucrări de reabilitare propuse	Suprafața de intervenție, ha	Hărți tehnologice, nr	Cheltuieli conform HT, pentru 1 unitate	Calculare prognozabile pentru suprafața de intervenție, (reconstrucția integrală cu plantări și completări - termen de creștere 4 ani)
R11147	1,09	6SA2NU2DT	Reconstrucție	1,09	3	34042,47	37106,29
			Îngrijirea subarboretului	1,09	33	1064,93	1160,78
R11148	0,95	măceș	Reconstrucție	0,95	3	34042,47	32340,35
R11145	0,51	6CI2Mar2Pa r	Lucrări de igienă	0,51	35	2143,18	1093,02
			Îngrijirea subarboretului	0,51	33	1064,93	543,12
R11144	1,67	10NU	Elagaj	1,67	32	15250,86	25468,94
			Îngrijirea subarboretului	1,67	33	1064,93	1778,44
R11146	1,24	6ST2PA2DT	Rărituri	1,24	12	6669,74	8270,48
			Lucrări de igienă	1,24	35	2143,18	2657,54
			Îngrijirea subarboretului	1,24	33	1064,93	1320,52
R11149	2,2	10NU	Elagaj	2,2	32	15250,86	33551,89
			Îngrijirea subarboretului	2,2	33	1064,93	2342,85
R11150	2,88	10NU	Elagaj	1,96	32	15250,86	29891,69
			Emondaj	0,92	30	9842,29	9054,91
			Îngrijirea subarboretului	1,96	33	1064,93	2087,27
			Completări	0,9	4	20622,69	18560,42
R11151	1,91	10NU	Elagaj	1,91	32	15250,86	29129,14
			Îngrijirea subarboretului	1,91	33	1064,93	2034,02
R11152	3,97	10NU	Elagaj	3,97	32	15250,86	60545,92
			Îngrijirea subarboretului	3,97	33	1064,93	4227,78
R11153	0,69	8PA2CI	Rărituri	0,69	12	6669,74	4602,12
			Lucrări de igienă	0,69	35	2143,18	1478,79
			Îngrijirea subarboretului	0,69	33	1064,93	734,80
R11154	3,23	10NU	Elagaj	3,23	32	15250,86	49260,28
			Îngrijirea subarboretului	3,23	33	1064,93	3439,73
R11155	2,79	10NU	Elagaj	2,79	32	15250,86	42549,90
			Îngrijirea subarboretului	2,79	33	1064,93	2971,16
R11156	0,59	10SA	Rărituri	0,14	12	6669,74	933,76
			Lucrări de igienă	0,14	35	2143,18	300,04
			Completări	0,45	4	20622,69	9280,21
TOTAL	23,72			47,95			418716,16